

Vážená pani poslankyňa,

Vážený pán poslanec,

Dovoľte mi obrátiť sa na Vás v mene Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „Stredisko“) v súvislosti s bodom č. 25 v **pozmeňovacom návrhu Spoločnej správy výborov Národnej rady Slovenskej republiky** č. 400a k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony¹, **parlamentná tlač 400**, ako aj v súvislosti s **pozmeňovacím návrhom poslancov Jána Podmanického, Richarda Glücka, Dagmar Kramplovej a Andreja Danka** rovnako k tlači 400, predloženom do Národnej rady Slovenskej republiky v rámci II. čítania.

Stredisko je vnútroštátnou inštitúciou na podporu a ochranu ľudských práv zriadenou zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Hlavným poslaním Strediska je sledovať a vyhodnocovať uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd, vrátane zásady rovného zaobchádzania v Slovenskej republike.

K bodu č. 25 pozmeňovacích návrhov zo Spoločnej správy výborov:

Stredisko vo všeobecnosti **oceňuje vládny návrh povinnej školskej dochádzky detí z Ukrajiny**, čím sa po viac ako dvoch rokoch naplní ich právo na vzdelanie a bude sa môcť naplno rozvíjať ich potenciál. **Pokutovanie rodičov za nesplnenie tejto povinnosti je však v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa a môže mať negatívny dopad na ich ochranu**, ako aj odrádzať rodičov v zlej sociálno-ekonomickej situácii prihlasovať deti do vzdelávania. Pri naplňovaní povinnej školskej dochádzky by preto **mohli prispieť skôr podporné mechanizmy, ktoré by adresovali problémy nízkej alebo nepravidelnej dochádzky do školy**. Navrhovaný sankčný mechanizmus môže byť aj ťažko vymáhateľný, okrem iného preto, že nemáme dostatočné dáta o skutočnom počte osôb so statusom dočasného

¹ Spoločná správa výborov Národnej rady Slovenskej republiky o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 400).

útočiska, ktorí sa na území Slovenskej republiky momentálne nachádzajú. Máme najmä dáta o počte vydaných a platných tolerovaných pobytov, avšak mnohí z utečencov a utečieniek sa presťahovali do iného štátu alebo vrátili naspäť do Ukrajiny a dočasné útočisko získané na Slovensku nezrušili.

V neposlednom rade je dôležité spomenúť, že problémom zaručenia povinnej školskej dochádzky pre detí z Ukrajiny bude aj **samotná kapacita škôl a zariadení predprimárneho vzdelávania**. Keďže povinná školská dochádzka detí s dočasným útočiskom nie je naviazaná na § 20 „školského zákona“², ktorým sa zaručuje prednostné prijatie žiaka s trvalým bydliskom v školskom obvode, je otázne, **na aké školy budú tieto deti umiestnené v prípade, že školy v obvode bydliska detí nebudú mať kapacitu ich prijať**.

K pozmeňovaciemu návrhu poslancov Jána Podmanického, Richarda Glücka, Dagmar Kramplovej a Andreja Danka:

Pozmeňovacím návrhom sa **navrhuje vypustenie bodu 23 v čl. V návrhu zákona**, ktorým sa upravuje vydávanie dokladov pri zmene mena alebo priezviska.

Osoba, ktorá získala vzdelanie podľa školského zákona má automaticky nárok na vydanie osvedčenia, pričom tento nárok rovnako ako samotná skutočnosť, že vzdelanie bolo absolvované, nezaniká pri zmene mena alebo priezviska osoby z akéhokoľvek dôvodu. Absencia právnej úpravy v školskom zákone už v minulosti viedla k súdnym sporom³, nakoľko vytvára na školách právnu neistotu. Pripomíname tiež, že absencia právnej úpravy môže byť aj diskriminačná vo vzťahu k osobám s nižším vzdelaním, nakoľko podobná explicitná úprava je už uvedená v zákone o vysokých školách.

V prvom rade však prípadné **odmietnutie vydania osvedčenia o vzdelaní po zmene mena alebo priezviska porušuje ľudské práva a to najmä právo na súkromný život**, nakoľko sú dotknutí ľudia nútení vysvetľovať svoje súkromné pomery cudzím osobám, napríklad vysvetľovať potenciálnym

² § 20 zákona č. [245/2008 Z. z.](#) o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. [415/2021 Z. z.](#), a č. [144/2024 Z. z.](#)

³ Napr. rozsudok OS Lučenec sp.zn. [5C/24/2021](#) ktorým bolo Strednej odbornej škole nariadené vydať osvedčenie o absolvovaní stredoškolského štúdia.

zamestnávateľom, prečo meno na ich občianskom preukaze nekorešponduje s menom na maturitnom vysvedčení.

Stredisko sa nestotožňuje s tvrdením v odôvodnení návrhu, že na osvedčenie právnej skutočnosti absolvovania vzdelania potom, čo nastala iná verejným orgánom potvrdená alebo povolená právna skutočnosť zmeny mena alebo priezviska, je potrebná akákoľvek diskusia.

Vážený pán poslanec Národnej rady Slovenskej republiky,

Vážená pani poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky,

dovoľte mi požiadať Vás, aby ste uvedené pozmeňovacie návrhy k danému návrhu zákona neprijali a prispeli tak k ochrane ľudských práv na Slovensku, ako aj k ochrane zraniteľných osôb so statusom dočasného útočiska. Stredisko je pripravené poskytnúť Vám v prípade ďalších otázok potrebnú súčinnosť.

S úctou,

